

Алим Кешоков тууганылы-95 жыл

«Сыннан нанны» хапары Кешоков улу Алим - айтылы эм закый жазуучу. Аны жашуу, иши, жамауат масиклиги кавказ халкынын бирини «Кызыл» топу айтылы да уа, бары адыг тайпаланы да миллет сезимликтерини кыргызалы, өсгени, белгили бир ният даражага жетишени бля баймалы болгондугуна.

«Сыннан нан» мени аныта бер кертчи болган замандыкмы», - дегенди Кешоков улу кеси. Аны чыгармачы-боюнун кылай кёторолоп-уюноюн көргөн адамдан бирини бля чегинмелиди. Кешоков улу кён кызылтынны кван кылды этип, артада республиканы жерине кирген фашистле халктын экиге кылай бөлгөнлериин токто кёрзоткоре базынганды. Халкын кесини ичинде фашистле жалы болгонла душманнга кылаж кюрешенин аэли миллет сезимли адамларын, коммунисттерин, комсомолуларын кылай ырыклаганларын, сатханларын, жойдурганларын жашырмаганды.

Ма олдү буюн да, буюге да кеслерин менинулюккү ооткына, башланганды ол. Ол заманда мени илму-излем инстиутуда ишай эдим. Кешоков улуна кылаж турган жыйынны «кыдуучулары» анда да жууап этерге ким базын-рыкыды дегеню, гынттылы бачамаланы трибунадан бир-бирем айтканди эл, сёлериин тамакларында кылдыра!

Сондан оннга: Алим Кешоков, Расул Гамзатов, Куюлиланы Кыйсын.

Инсан кишилги болган жазуучу

дыра, топу жамауат жашуу бля жашаганды. Кесин бийл кэжюроте билгин, ич этгорлюдо та болган литератор Ол адабият ишде да кертичели бийча тутарга кюрешгенди.

80-чи жылланы башында Кешоков улууну «Сыннан нан» деген романы чыкканды. Ол китан 1942 жылда кыргызлап, Кавказ таба бшон ургун танкын, артиллериялы самолёту душманын алына кылычыла кыла чыкканын 115-чи атлы аскерни июсонден эди: туура, аны урушуну июсонден угтай, аны бля баймалы Кызыл-Малыс арда болган ажымлы ишлени осперинден.

Кышкы жолуна кырасарак, ол аны жазылмай кыламзаклык кытабы эди. Жазуучу кесини кертэ сёзон айтылы болмозлык кытабы! Ол а не эди.

Буюнлокеке тарых илму багга берип бошоган 115-чи атлы аскерни буюшулу таныш. Аны кыргызаланы менсинулери, инсан сезимликтерини кылай хорлаганы. Тоборине улуу оочулула, адамны башында берк ал, десене, аны башын айлырга хазыр болуучу кылуучулары кертэ болуулары, белтери. Ала Ата журту кыруулар акылсыздыкында угтай, башында таматалдан аперилмик алыр иючю, ма биз кылайл атылабыды деп айткыры иючю, асламысында, уруу этюдун бир торлю аныламыды.

Кызыл-Малыс арда болган ажымлы ишлени осперинден. Кызыл-Малыс арда болган ажымлы ишлени осперинден. Кызыл-Малыс арда болган ажымлы ишлени осперинден.

Кызыл-Малыс арда болган ажымлы ишлени осперинден. Кызыл-Малыс арда болган ажымлы ишлени осперинден.

Кызыл-Малыс арда болган ажымлы ишлени осперинден. Кызыл-Малыс арда болган ажымлы ишлени осперинден.

Кызыл-Малыс арда болган ажымлы ишлени осперинден. Кызыл-Малыс арда болган ажымлы ишлени осперинден.

Улуу Ата журт урушуну жылларанда республиканы оочуучулары болуп журтун кыла умула аны жаратмаганды. Роман чыкканында, ол заманда Москвада жашаган жазуучуну ызында болуп, Кызылбартын жауна самар чегге журтун кыла. Алай а чыгармачылыкда суратлап кертичкын миллет гынттыкчылыкта баш эткен жазуучу кесини ниетин бютюнда кылат, ачык сакталында.

Жазуучуну, аны суратлап аңгилчкын баш магналары недедиле деп кыргызанды, да, белтик, фахмулкы, инсан кылкын деген аныламыды. Не фыйда, ол иш топ тамыры бля азыулуккү эди, кылар кесини инсанларына этерге жарамаучу хорлук.

Кызыл-Малыс арда болган ажымлы ишлени осперинден. Кызыл-Малыс арда болган ажымлы ишлени осперинден.

Кызыл-Малыс арда болган ажымлы ишлени осперинден. Кызыл-Малыс арда болган ажымлы ишлени осперинден.

МИНИСТРИН БУЙРУГУ

Письмону, посылкалары да ачарга эркиндиле

«Почта связны сөтөлөринден эм средстволарында оперативны-излени ишлени бардык жерге жеткериинде ишлени июсонден. Минкомсвязны башчыны 65-чи номерли буйругуна бер, оло-иле кырайсы письмону эм посылканы да ачып кызарга эркиндиле. Бу торлю ишлени, сөзсөз, барысы да бизни кыркуучу-сүзгүбүзүн жалчытыр муратда этиледиле. Посылкаларда наркотикле неда чандырычу веществона табылгы кыпалса уа? Кысымда уа-тортакта хазырлашыну июсонден билдириле болсала уа? Буйрукында айтылганына кёре, почтаны хар бөлүмөндө да гурушалкыны чыгарган письмолары, бардөрөлөпкө тыйуу эм ачыу жаны бля сילוиле болуккүдула. «Цензорланы» ол торлю отрядларына документде «уполномоченный кырал орган» деп жумашагырмач айтылганды. Почтговиле бу органга ачы меким берирге борчундула. Аны бля бирге уа, почтаны персоналны «цензорланы» ишленин кытышырга, кесперинден шаркын болмай, алыны отуларына кирирге да берин той-лодуле. Почтаны тинтир иючю, сילוилеге сөдню оноу бля эркинлик берилерге кереклисини июсонден а документде бир сөз окуна айтпалыды. Кеп сапы жамауат кылуучула эм адвекатта сөзүнчү министрлик ишлениууна кылаж осперилге хазырлана туралды. Нек дегенде Россияли Конституция граждандыла алыны бир бирге жазган письмоларында, почта, телеграф эм башка торлю билдириулерден жашырылгыларын жалчытуу жаны бля гаранттыланы береди. «Комсомолка правда» газетден.

Саялык

Итле сахарный диабеттен ауругуранны сезедиле

Британияда итлени диабетти эл сөзгөрү иретти койрди. Специалыстле итлени кёре, арбазда да жашаган бу жануурлар кеслерин илерине алыны кыналында бля уа артыгы бля жыйылганын билдиргери болуккүдула. Алимиле бу арт кезиледе белгиле болганча, адамны кыналында эм ачык кыла да ите ол кемчилкни тынч сезедиле. Ол затха шагыталык этерик шартланы табар муратда Белфасты университетини алимилери инсудлиден окол этилмей кыралналымган диабетликни араландыруу бардыгында ала. Анга кытышканын 65 проценти жуууларына кёре, гипогликемия болупга жетип турган илени итери, ол журуун сөзгөн заманда сынысган, юрген неда адамды жалаган этедиле. Сют ачыккыны кеседи Эрттен азыкыдан сора тошгө дерли ачыккыны сезмей туруу ючю, эрттелике сют ичгерге керекди. Австралияли алимиле айтканыран, сют ачыккы сөзүмми тунуктуулардын дармаланы эрттен азыккыны кезуонде сют-

Кёзлүксюз эшикке айландырмагызы

Кёзлүксюз эшикке айландырмагызы

Кёзлериинде зан жетме иючю, жок жылыра толим айткан сабийлен эшикке айландыра туруу, кёзлериинде конден кырууларыну кёзлүккери салгызы. Алимиле таукел айтканыраны кёре, алагы кёзлүккө, абадан адамдан эсе, бек керелди. Жай кезиледе ата-ана кызынганкыны кёзлүккө бля жалчытууга аспам эс бурур-бурулудула. Былайда уа товарны уулузгуну жан атарга керек тойлойдю: кёзлүккө сабийлен уулафролтоленден да кырууларга керекдиле. Аман ийсини кырутурча Израильли тинтичуолери адамны аузундан чыккыган аман ийге кылаж керешин мадарларын тапканды. Былайда уа бек алы төрелю кофени июсонден айтырга тийишди. Анда болган вещьелона аузун ичинде бактериаланы айынуларына кылаж кыяматлы керешиле. Адамны аузундан чыккыган аман жауан «бурулуру» асламысында бактерияла терсдиле. Бу жууук заманда алимиле кофени экстрактынан чыгар-

Кёзлүксюз эшикке айландырмагызы

Кёзлүксюз эшикке айландырмагызы

Кёзлериинде зан жетме иючю, жок жылыра толим айткан сабийлен эшикке айландыра туруу, кёзлериинде конден кырууларыну кёзлүккери салгызы. Алимиле таукел айтканыраны кёре, алагы кёзлүккө, абадан адамдан эсе, бек керелди. Жай кезиледе ата-ана кызынганкыны кёзлүккө бля жалчытууга аспам эс бурур-бурулудула. Былайда уа товарны уулузгуну жан атарга керек тойлойдю: кёзлүккө сабийлен уулафролтоленден да кырууларга керекдиле. Аман ийсини кырутурча Израильли тинтичуолери адамны аузундан чыккыган аман ийге кылаж керешин мадарларын тапканды. Былайда уа бек алы төрелю кофени июсонден айтырга тийишди. Анда болган вещьелона аузун ичинде бактериаланы айынуларына кылаж кыяматлы керешиле. Адамны аузундан чыккыган аман жауан «бурулуру» асламысында бактерияла терсдиле. Бу жууук заманда алимиле кофени экстрактынан чыгар-

Кёзлүксюз эшикке айландырмагызы

Кёзлүксюз эшикке айландырмагызы

Кёзлериинде зан жетме иючю, жок жылыра толим айткан сабийлен эшикке айландыра туруу, кёзлериинде конден кырууларыну кёзлүккери салгызы. Алимиле таукел айтканыраны кёре, алагы кёзлүккө, абадан адамдан эсе, бек керелди. Жай кезиледе ата-ана кызынганкыны кёзлүккө бля жалчытууга аспам эс бурур-бурулудула. Былайда уа товарны уулузгуну жан атарга керек тойлойдю: кёзлүккө сабийлен уулафролтоленден да кырууларга керекдиле. Аман ийсини кырутурча Израильли тинтичуолери адамны аузундан чыккыган аман ийге кылаж керешин мадарларын тапканды. Былайда уа бек алы төрелю кофени июсонден айтырга тийишди. Анда болган вещьелона аузун ичинде бактериаланы айынуларына кылаж кыяматлы керешиле. Адамны аузундан чыккыган аман жауан «бурулуру» асламысында бактерияла терсдиле. Бу жууук заманда алимиле кофени экстрактынан чыгар-

Кёзлүксюз эшикке айландырмагызы

Кёзлүксюз эшикке айландырмагызы

Кёзлериинде зан жетме иючю, жок жылыра толим айткан сабийлен эшикке айландыра туруу, кёзлериинде конден кырууларыну кёзлүккери салгызы. Алимиле таукел айтканыраны кёре, алагы кёзлүккө, абадан адамдан эсе, бек керелди. Жай кезиледе ата-ана кызынганкыны кёзлүккө бля жалчытууга аспам эс бурур-бурулудула. Былайда уа товарны уулузгуну жан атарга керек тойлойдю: кёзлүккө сабийлен уулафролтоленден да кырууларга керекдиле. Аман ийсини кырутурча Израильли тинтичуолери адамны аузундан чыккыган аман ийге кылаж керешин мадарларын тапканды. Былайда уа бек алы төрелю кофени июсонден айтырга тийишди. Анда болган вещьелона аузун ичинде бактериаланы айынуларына кылаж кыяматлы керешиле. Адамны аузундан чыккыган аман жауан «бурулуру» асламысында бактерияла терсдиле. Бу жууук заманда алимиле кофени экстрактынан чыгар-

Тюфодан билдириле

Жаш тёлю программалагы тийишлы кырыскы

Экономика кытылыгыга да кырамай, Адыгеяда жаш тёлю программаланы ырыскы бля жалчытуу топуналы бардырылыктыды. Россия Федерацияны закондолатылы басында бизни кылуубузда болган ырыскыны кёбейтерге себептик этерик кёл норматив - праволо акта бардыла. Ол а проблеманы топу тамалларга болушуркүдула, дегенди Адыгеяны президентти Аслан Тухачишвили Рони Кызыл Советини жаш тёлю политикыга жораланган прополраны сөзую жаны бля жыйлынуу итолгарын чыгаргандан сора. Аны айтканына кёре, республикада 2009-2011 жылдада жашууда бардырылгыга деп жарашдырылган «Адыгеяны жаш тёлю» деген улусовый программа жашады бердырыла туралы. Анда айтылганына кёре, жаш тёлю, аныча жаш адамданы иш бля жалчытууга болушук этерик регион эм муниципалыны учуреденяла кеслерини ишлерин тохтауусу бардырыла.

Рынокланы тап халгы келтиредиле

Дагыстан Республикада ахыр кезиледе торлю-торлю маданылары болганын тап кылаж кырууларында тап кылаж кырууларында болса, бир кылап айтканды, проблема, алгычтан, тамам этилмегенди. Аны июсонден кезилуу кенеште билдирү этгенди республиканы правительствонун председатели Шамил Зайналов. Гитче предпринимательствону эм погребитер рынокну аныктырып кылаж болушук дегенди ишкерлерини башында болган торлю-торлю сатыу-алуу бля керештен рынокка болууларына тап халгы келтирую июсонден Правительствону Комитетини председатели Магомед Шаванов билдирү этгенди. Эчи аны айтканды, бек керек болган башка кылаураганды. Дагыстанны территориясында болган 102 рынок (24-ую райондык эм 68-чи шаарлардыла) розница сатыу-алуу бардырган рынокканы жангыдан кыруурану планларына кышуулгандыла.

Районну башчысы терсленеди

РФ-ни СКПС-ни Москвада Слудственный управленийы Краснадор крайны Есикый районуну башчысына кылаж улусовый ишчи башлаганды. Ол 3 миллион сом улугула адыгыны деп терсленген управленийда келген билдирүде. СКПС-ни шартларында айтылганына кёре, улугканы коммерция фирмалыга курорт магнатысы болган журтну ишлерге жер ачык бергени иючю, ол фирманы келечисинден алгында.

860 тонна кюзлук будай угуандыла

Шендо Астрахан областыда мизреулук битиллени тирлигин жыйуу кыстауу барды. Булонгонде дери кюзлук будай 860 тонна жыйылганды. Ол, быттырылгандынан эсе, 60 проценте кёпю, деп билдиргенди регионун Эл молк министрствосуну пресс-службасында. Жазлык будайдан 330 тонна, жазлык арпадан да 849 тонна уулуганды. Битеу алай айтканды, эрте этелдү мизреулуккөден 3 миң тоннадан аспам жыйылганды.

Борчуланы тыш кыраллагы иймейдиле

Россияли Орд, приставлары федералыны службасыны Волгодрад областыда Управленийыны сөдү приставлары - толтуруучулары этген оноуларына кёре, 2009 жылны озганы алай айны ичинде Россияли ФСБ-сыны келт селужбасына 382 бегим жиберилгенди. Алай айтылганына кёре, буйругу алын айтканды. Россияли ФСБ-нын сөдү иючю кёпте тышына баралмай туралы. Областыны УФСД-сыны пресс-службасында билдиргенлериин иючю санында 20 адам алиментле төлемегенлери иючю эркинлик аламай туралды тышына баргыла. Ала 1 миллион 160 миң сом борчулула. Кылаптан борчула алганын крелиттери кылаптан алында, налогланы эм башка борчулар бермей тургандыла. Ведомствону пресс-службасында айтканыраны кёре, борчлолоруна эм амалланы хайрылануу фыйда берешилганды. Ала 754 миң сом борчуну тийишли жерлге кыларгандыла.

«Мемориалны» председателин сөдге бергенди

Чечен Республиканы президентти Рамзан Кадировну адвокаты Андрей Красненков Москваны ГУБД-сына заявлений бергенди правона саклаучу. «Мемориал» араны председатели Олег Орлова, этпорок затланы жыйып айланыгануу кылаж айтканды. Бу жайында мемориалны организацианы оноучуу правозащитник Наталья Земтулова өлгөнине Чечени башчысы кытышканды, дегенди.

Баш архитекторланы совети

Дондагы Ростовда агломерацианы шахарында Эл районунун баш архитекторланы координация совети кыларганды. Аны июсонден Ростов областыны баш архитектору Александр Борюнов билдиргенди. Администрацияны пресс-службасында айтканыраны кёре, Ростовда агломерацианы кырууда бирини атлам этилгенди. Территорияны айынуу схемасы жарашдырылганды. Координация советини жууруу ол экичи атлам болуккүдула. Ол а территорияны - шахар ишлеу жаны бля агломерацияга кирилк шахарланы эм районланы айынуучу жалчытууларды, жер-жерли властыны биригип ишлеулерин координацияларкыды, аныча, шахар ишлеу политиканы бир механизмин битеу областыны территориясында бардырылгы себептик этерикди.

Конкур жаны бля чемпионат

Конкурдан (туйгычланы оспери бля атланы скерипти этдоруу эришуле) ачык чемпионат Кыраачан-Черкесде биринчи кере ийик ючю бардырылгыды. «Эришуле» Краснодар эм Ставрополь крайлардан, Адыгеяден, Ростов облостунан, Ингушетия эм Къабаты-Малклар республикаларды бек кочю атыла кытышырылдыла. Чемпионатны Кыраачан-Черкесни Правительствосу эм республиканы Ат спорт федерациясы кырауандыла эм бардырылдыла, дегенди КЧР-ни президентини пресс-службасыны келечиси. Аны айтканына кёре, эришуле ат спортунун жер эм спорттук оюмени усталкыларын есдорор муратда бардырылдыла.

Безинин багысы ёседи

Север Остияны автозавракта станциялардыда отлуккү багысы ёсе барганы ачыккыланганды. Республикада кылаж жер эм керек болушук жаны бля жашаган башка багысы себептик этерик тойлойдю, дейдиле Север Остияны Эл молк эм аш-азык министрствосунда.

«Труд-7» газетден.

ВЕТЕРАНЛА

Сыналганды эмда сыйланганды

Мени унакш ибггерим аткыишкы, абдан алдамарыбыз иги таныган Жаболаны Хажини жашы Байрамукту. Ол урушу, кбпчончолондо кыйынлыкларын сынга- танды. Алай аны саны, сыйфаты да альбетта ташпай турган келбетги адамды. Жаш заманында, тирди, кесине тынгылат, айтышкына кылак салдыра биледи.

Мени атам, - дейди Байрамук, - толу юйорно болуп жашап тургандай, селет ауруу кирип, бир кюнгө аны юй бийчеси, сегиз сабын да кырылды. Ону- судан жш кыгыгычы кыла- лады.

Алай да, кыйын эди сабынчы бш эр кшште. Бир адуу замандан, алагы бш аны сынгамайк деп, атушхан юй бийчиси гитче эгечи келип эши келтиргенди. Андан атам Хажиге он бир сабий тутуанды. Беш жаш бш алты кымы. Жашпадан бири менем.

Хажи кеси да Малкдар аты айтылган агач уста болганды. Тыны жашап

турган жерибизде уруш башанда. Андан ары шапты уа - кбпчончолон урушун эди. Ал сынантн испасызлыктын улду жорек кыйынлык чыкканыны юсонганды. Жабо улду ангылагандан: «Уруш эди, кыяра кыюрулаган ол махтаулык эди. Тууган жеринде кыыста у халкыга этилген заруаулык эди, аны сындыруу, испасыз этти».

Жаболаны юйорле- жин Кыра-Суудан кбчогрен эдиле. Ала Север Кызастанда Павлодар областыны Вознесенский элине тошгонди. Анда суукулук 45-55 градуска жете эди. Анга чыдамай, терезеде миззала атылган кезиуде да болганында. «Бш тблону саууктулук жашай кбчончолондо кылаганды, - дейди Байрамук, - Жаз башанда аты, бгюзде бш сабан сорбениб. Комбайнчы да болганам. Кыярындам Солтан-Хамити да, мени да иги кырамшанхыбш ючюн орус эде

улу намсыбыз жогоренди. Арт жылда таулуа кетесе, былай иги ишчиле кыйдан табарыкыбыз деген таматла да бар эдиле. Арта Туз-Кыла деген жерде иште киргенчи Байрамук. Алай туз чыгаргыч жашай болушун да бирге иштегенди. Тукмуун жашлары атварын иги байдыргандала. Байрамук аты, тукмуу да жазылган сагыт бш сауатылганды. Бир орденни Москвага чакырып, анда

масын, - дейди Сония, кбмо толд - Аны суукулук тузун маноктагы кыу эдик. Кыюларыбыз бузуп, юйте келсек да, жылынамай эдик. Бир жол туз чунугура кетип, бшорте аздан кылаган эдим. Атам а урушдан кыайтмаганды. Аты - чууу да чыкмай кылаганды. Изген да, жазып да кюрсентениб, алай, не медег, бирда шаптарыбыз жоктуу.

Таулу халкыга баш эркинлик берилгенди. Жаболары юйорлери бш Кыра-Сууга кыайтханды. Байрамук жол мастер болуп тургандай. Арта Гыраууну волфрам-молибден комбинатна прохочки болуп, аты айтылган тау инженер Жабо улу Махмуд (канатли болушун) бш бирге иштегенди. Тукмуун жашлары атварын иги байдыргандала. Байрамук аты, тукмуу да жазылган сагыт бш сауатылганды. Бир орденни Москвага чакырып, анда

бергенди. Андан сора Жабо улу Махмуд, Молдаланы Шафарути, Ботталаны Ийналык, Сарпашаны Нанык, Габоланы Владимир, Борчаланы Ахмат, Мызыланы, Дахат бш бирге. Байрамук да Урууну Кызыл Байрагыны орденине, «Социалист эришуну отличниги» деген бшорте жорютоучо белгиге тийиши болганды. Таулу халкы бгтгор, жигит, иш кблмо миллет болганын алай жашларыбыз битеу кыярагы айдырганды. Байрамук бш аны отургу юй бийчеси адепти, намасы юйор бшоренциле. Ахмат аушуканды. Зулайкат, Руслан, Мухаммат, Фазил намасыры жогорен, ишши сойген адамдала.

Эки кыарты онбир туудуу мидалдарыны ом ол аманлык ише кыажу сюелмюню ниет жаны бш амалларыны комплексин жашауда бардыруугу бш жорланган журналист материалланы 2009 жылда конурсылары болуукду. Ары газетледе, журналда эм Интернетте беттеринде чыкканын публициала жиберилирге керекдиле.

Оришуню «Жамауат байламлыкканы айнауу компаниясы» ЗАО (Москва шаар) бардырылыкканы деп белгиленгенди. Аны жорукларыны www.mediaon.ru эми www.nak.fsa.ru сайтада берилгенди. Англытуулары эм консультациялыны kohkursmi@cros.ru электронный почта бш эм (495) 980-06-80 номерни телефонгана селешип алырга болуукду.

КыР-ни Президентини эм Правительствоуни пресс-службасы.

Жаш тблону жылы

Шалушка эде жылы жай кезиуде спорту тюрнолеринден эришуне кыруу тереге айланганды. Бу жол мында байрам «Спорт - наркотикке эм аныкчылыккыга кыажу» деген ат бш бардырылганды.

Акция Шалушка эли администрациясыны башчысы, КЭМР-ни физкультурасыны эм спорту сыйлы куулукчуусу, боксдан халкыла аралы категориялы судья Хачим Кунижевни башламчылыгы бш кыярганды. «Спорту гитчелитимден бери да оюме. Бир жол Грецинда болганымда, кадет-

Борис Пашов жыйылганы алында селешеди.

Шалушкачыла спорту сайлайдыла

Эришуне барган кезиуде.

лени араларында Европаны биринчилиги бардырыла эди. Спортменлени санында шалушкачы боксчу да улуу плаката да жазылган эдиле. Спорту тюрнолеринде атларын айдырганы эплиени суратыры да. Ала уа Шалушка жайрычма тогуз болууда. Аланы араларында Россияни, Европаны, дуняны чемпионларында хорлаган, Олимпидарны доммак майдала тийиши болган Хасанби Таов, олимпидалы команданы санын кирген Анатолий Гучинов, СССР-ни кер чемпионю, РФ-ни онбш кер чемпионю, РФ-ни эм КЭМР-ни физкультурасыны бш спорту сыйлы куулукчуусу Мухарби Кунижев, дагыда бшхала да. Мухарби а Россияни Миллет олимпиада комитетини сыйлы саугасына тийиши болган олимпидалы чемпионю юрктени бш да айырмады.

Жыйылганын араларында КЭМР-ни информация коммуникациялы жамауат биргиуле эм жаш тблону ишлери жаны бш министр Борис Пашов селешеди.

Жатар жерни ундурук кеси жаяды

Чилде тешекни кеси жарашдырган ундурукчу чыгаргандыла. Кнопканы босотип, жайыдан чыгарылыган ундурук жаякты ташланы эм тешекни юсюне жайылган жабуулары, жел урлуп, тазалайды, жатар жерни, адам юсюне жабуучу журашдырган затланы жайып, хазыр этеди.

Бу ишле барысы да ундурукчу тбюнде орталыган гитче тюрбиандан чыкканын желли болушугу бш тамамланылады. Былай

жаныгылык башха адамдан болушукчу сагылаган инвалитлеге эм улайган адамлага бш керекки, улуу ишди Чилини уластылары болында ундурукчуны жаныгыруу жаны бш проектни жарашдыра турдыла.

Кеслерини жашууларында бу тюрно жаныгы болуму юсюнден не Анастасия, не Вдовина аныкы бш зат да айтмайдыла. «Трун» газетден.

Юбилей
«Семнацать мгновений весны...» 12 сериялы телефильме кырамын адам бшларыны эде СССР-де 70-чи жылдаде Совет кинематографда ояпай кбп сериялы биринчи фильмин салгыруу уа тишрүү бозынганды - кинорежиссёр Татьяна Михайловна (Моисеева) Лиознова. Жаландан аны бш окуяны атын бшосуна эткенди бу киноле 85-жыллыгына жаныгызыл, бек суруп тобеген Татьяна Лиознова.

кваргарга ол ююнуна. «Барыгыз да институтха окыурга кыайтыгыз», - дейди андан сора устазы. Институтта кыадалып окуяйду, студент олек тактыле салады. Татьяна Лиознованы Герасимову биринчи сохталарына саанайдыла. ВГИК-ни да ол айырмагы белгиле бш бо-

май, аны фильм этерге кереклисин сагызы этеди. Аны бш салады Лиознова - «Им покороется небо» деген фильмин. Авиацияны маршалы Савичкий кбп зат бш болушуды, лётчике Кометков бш Курочкина а консультантыры болушуды. Бир аукундан а «Знамя» журналда Юлиан Семёнову «Семнацать мгновений весны» повестин окудуу. Авторга селешеди, фильм салгыруу сюегинен билдиреди. Ол а сценарияны «Ленфильмге» сатканын билдиреди. «Мен салгырма аны, сценарияны манга бер, гонаторлары артка кыяра», - деп тохтайды Лиознова. Юлиан Семёнов угай демейди.

О алланы киносенен бизни кырадала киши эшиттен да эткенди эди. Аны салык ючюн, Лиознова аскер кинохрониканы (бизни, минероплианы да) кадрларына кыяра, бек кбп заманын оздурганды. Фильмде былайын кыскарт, алайын тозот деген оюнула да болгандыла. Лиознова Татьяна уа, арысаганда да, кыажмай ишлегенди.

Аны магынасы да чыккыганда. Кубада уа, министрлини бир кыауу бу селбелде кваргар оюн, юйорлени алгарык кетмеочко Фидель Карот «17 такыйкысы» кесине келтирип, битеу онеки сериосын да прайвильтосууну членлерине бир жолга кбргозторюенди!

Андан сора да, Татьяна Михайловна «Три толопа на Плющико», «Мы, нижеподписавшиеся», «Карнавал», «Европий» деген эм башха атлары айтылган фильмлен салганды. Жашауун кинематографха жоралп, анда атын влюмосу этгенди. Узун жашауу кыйын болганды, аукундан-аукырга ишисизлик, ахчасызлык да аны борбайсыз эте. Жаландан 60-жыллыгында (1984) белгиленгенди аны Фахмуун - «СССР-ни халкы эришкы» деген сыйлы эм даражалы аты берип. Жашауу, иши бш да он анга тийиши болганын кбргозтыенди.

БИТТИРПАНЫ Аминат.

Таурухлук кинорежиссёр

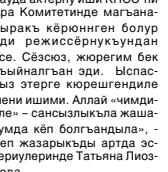
Аты таурухлук айттыла эди ол заманда аны. Айтылык тасхачи Исаев Ширлици кыадыры жшле бш миллионланы жореклерин кыозгаш. Фильмин жетишимин болмагы аныча улуу эди. Алай анда баш жигитлени рольларын ойнаган актёрлары - В. Тихонову, Р.Платтны, Л. Броневыйну, О. Табаковну, Е. Евстигневни, Л. Дуровну - бийик кырап саугыла бш белгилейдиле ишлерин. Лиознова уа Октябрь революцияны ордендин берип кыоялды.

«Эштда, фильмини кырауда актрёну иши КПСС-ни Ара Комитетинде магыналырак кбргонен болур эди режиссёрнукундан эсе. Свасоз, жорегин бек кыйналган эди. Ыспасыз этерге кюрсенди мени ишени. Алай «чидиди» - сансызлыкыла жашаумда кбп болгандыла, - деп жазарыкыды арта эсгеруеринде Татьяна Лиознова.

Горкий атыны киностудияда кесини узастаны ассистенти болуп ишлеп бшлайды. Энди хар не да тап кырадалы деп тургандай, аны ишден кыястайдыла. Сылтаулары уа - чойотюлосу деп. 1948 жыл. Жаш кызы, тозлок юн излеп, башындагы кыулукчуларга барады тарыгуулары бш. Алай анда уа, жумдуругу бш столпарын тоюп, алай «ангылаталыла».

«Сиз бир жерде да ишлерге тюрлююсуз», - дейдиле отурусоз. Лиознованы ол бек кыйын кезиуде болганды - ишсиз, ахчасыз, кыарт, аурулу анысы бш. Насыпха, узасты Сергей Герасимов аны унут маганды. Ол Вахтангов аты театрга «Чайбаш кыз» деген кыадай спектакльин сала эди да, Татьянаны ассистентки иште чакырады. Ачы а жетишпей эди. Анга «Литературная газетага» статьяла жазып да кер, дейдиле. Ол заманда аны редактору белгиле поэт Константин Симонов болганды. Ала улуу шувбала болдыла, тебешин да турдыла, алай ол сезим соймекликке айланганды.

Биягы кыйын жылда башланадыла. Биягы иши да, биягы ачы да жок. Сценарийле бш да иш бармайды. Бир кюн а почта бш «Октябрь» журналы алады. Анда уа «Анылган кезле» деген повестини окыду. Кене узуну жукпалап

искусстволарыны сыйлы куулукчуусу» деген даражалы ат бш. Татьяна Лиознова 1924 жылда июль айда Москвада тууганды. Атасы кыра металлургияны наркомунда бухгалтер болуп ишлегенди. Биринчи миде дуняя урушха кыатышкан эди, андагы контузиясынан сора бир кыулагы эшитпей эди. Болсада Улуу Ата журт урушха кеси тилеги бш кетип, 1941 жылда окуяна фронтда жоялды. 17-жылкы Татьяна анысы бш кыады.

ВГИК-ге киреди окуяны С. Герасимову актёр курсуна. Алай жарым жылдан сора, фахмуусузга саналып, бир кыауулманы санында институтдан кыясталды. Кбп жылдыла, алай кесин кыозга алырга кереклисин атылап, кыясталганы негерлери бш гитче спектакль салады. Узасты С. Герасимову унадыты

УЧРЕДИТЕЛЬСКО-КАБАРТЫ-МАЛКЫР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТЫ БШ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор
АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДАКЦИЯ:
АЛИКАЛАНЫ Владимир, АПАЙЛАНЫ Музафар (баш редактору орунбасары), БЕШПАЙЛАНЫ Музалы (баш редактору орунбасары), БИТТИРПАНЫ Аминат, ТЕКУЛАНЫ Хауа, ТОКУМАЛАНЫ Хусейни, ТОКЛУДАЛАНЫ Борис (жууалы секретары).

ТЕЛЕФОНА:
Редактору прбшайны - 42-63-61. Баш редактору орунбасарлары - 42-38-21, 42-26-22. Жууалы секретары - 42-66-85. Секретары - 40-93-62. Корректоры - 42-63-52.

РЕДАКЦИЯНЫ БЕЛОМЕРИ:
Жамауат-политика жашауу бшлемо - 42-67-68, 42-64-20. Экономиканы бшлемо - 42-66-73. Культураны бшлемо - 42-75-82. Социальный попитканы бшлемо - 42-66-76, 42-75-89. Жаныкчылыкны бш спорту бшлемо - 42-26-39, 42-66-71. Пышканы, рекламаны эм билдирүүдөн бшлемо - 42-37-94. Тизмеланы бшлемо - 47-31-28. Сурат алачуу бшлемо - 42-68-72. Бухгалтерлер - 42-30-87. Операторлар - 47-26-28, 42-39-65.

Редакция авторла бш кыагыт жорютомеиди. Кбл жазмагыла рененяны этилмедин эм ала арта кыайтыла кыайтыламайдыла.

Газетде басылган материалла айтылган окуялар реакцияны оюну бш келшимеде болуукду. Ала ала айтылган хар зат ючюн, Россия Федерацияны башканы юксөмдөт Закоуну тийишлиликке, материалланы авторлары кесери жууапалады.

Редакция авторларды 400 гитче тизгинден (машичка бш жазгыны 5-6 бет) кешини азымады.

Газет Басмасы эм адалдыгы информатцияны эркинликтерин кырууны жаны бш Кыярабы-Малкыяр регион инспекцияда 1994 жылда 14-чо июнда регистрация этилгенди.

Регистрация номер - Н-0066. Индекс - 5132

Газетини басмагы КЭМР-ни Информатция коммуникациялы жамауат биргиуле эм жаш тблону ишлери жаны бш министрствосу компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет 1905 жылда Революция аты респубиканы информатциялы башканынганды, Нальчик шахар, Ленин аты проспекти, 33.

Газетини велерине тапшыруу ючюн КЭМР-ни почта сувязыны федеральный Управленисы жууапалады. Телефонла: 42-06-51, 42-19-97

Газетини ронингага сатыу ючюн КЭМР-ни «Россыя» акционер обществосу жууапалады. Телефон: 42-69-34

Номерге грасикте кбре 19 сагыатда кыюп салындады. 21.00 сагыатда кыюп салындады.

ГАЗЕТНИ НОМЕРНИ ЧЫГАРГАНЛА:
Махияланы Амин - дежуурный редактор; Кетенчиланы Зульфийа - жууалы секретары орунбасары; Ахматланы Шахиди (1-чи бет), Зезаланы Лида (3-4-чо бет), Акчулланы Феруза (2-чи бет) - корректорла.

360000, Нальчик шахар, Ленин аты проспект, 5

Тиражи 3850 экз. Заказ № 2065

РЕДАКЦИЯНЫ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар, Ленин аты проспект, 5